

Підбережник Надія Петрівна

кандидат наук з державного управління, доцент кафедри європейської інтеграції та права Львівського регіонального інституту державного управління

Національної академії державного управління при Президентові України

ORCID: 0000-0002-2197-6139

e-mail: n.pidberezhnyk@ukr.net

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕТНОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВОТВОРЧОЇ НАЦІЇ ЯК НАПРЯМ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

З'ясовано чинники, що негативно впливають на формування української національної ідентичності на сучасному етапі розвитку українського соціуму, серед яких: гібридна війна Росії проти України, культурна експансія сусідніх держав в Україні, інтенсивні глобалізаційні процеси, домінуючий вплив інформаційних потоків зарубіжних держав на інформаційно-культурний простір України, недосконалість освітньої, мовної та культурної публічної політики України. Проаналізовано діяльність органів публічного управління щодо забезпечення розвитку української культури, мови, відродження української національної пам'яті. Запропоновано шляхи удосконалення публічної політики у сфері забезпечення етнокультурного розвитку української державотворчої нації у контексті формування української національної ідентичності, зокрема: на основі системності та комплексності етнополітики прискорити процес формування єдиного українського мовно-культурного та мовно-інформаційного простору, української соціальної культури; розробити та втілити державну програму національно-патріотичного виховання, збільшити фінансування галузей освіти й науки, підвищити якість українських освітніх та наукових продуктів.

Ключові слова: нація; національна ідентичність; державна політика; Україна; українська державотворча нація; патріотичне виховання; освіта; культура; мова.

Постановка проблеми. Тривала відсутність власної державності, перебування різних частин українських земель у складі інших держав та антиукраїнська асиміляційна політика останніх призвели до незавершеності процесу формування національного мовно-культурного простору, зумовили нестійкість його ціннісної основи до зовнішнього втручання та низький рівень національної свідомості суспільства, а відтак – сповільнення формування української національної ідентичності та української громадянської нації.

Основою формування нації є етнічно-культурний та політичний компоненти, а національну ідентичність формує сукупність політичних та культурних ідентифікаторів, маркерами яких є національна свідомість, національний інтерес, національна територія, національна ідея, культура, мова, історична спадщина, релігія. У процесі формування української національної ідентичності важливим

та об'ємним елементом є етнокультурні особливості, адже етнічно-культурна складова української нації, етнічної за своєю сутністю, переважає над політичною. З огляду на це, важливим завданням Української держави щодо формування української національної ідентичності є проведення публічної політики, спрямованої на збереження та розвиток етнокультурних особливостей української державотворчої нації як основи соціальної культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування української національної ідентичності є предметом численних наукових досліджень вітчизняних науковців. Зокрема, вагомий внесок у дослідження цього питання здійснили: В. Євтух, М. Козловець, І. Кресіна, В. Крячко, А. Леонова, Г. Лозко, Г. Луцишин, О. Нельга, П. Надолішній, В. Наулко, О. Оржель, Н. Пелегаш, О. Рафальський, В. Трощинський, М. Шульга.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Основна увага у межах дослідницьких підходів у процесі дослідження проблем національної ідентичності зосереджена на впливі глобалізаційних процесів на стан національних культур, на зростанні дезінтеграційних тенденцій, проблемах міграції, забезпеченні прав та інтересів національних меншин. Проте особливості етнополітичної ситуації та стан національної свідомості в Україні вимагають від органів публічного управління проведення комплексної політики щодо забезпечення етнокультурного розвитку української державотворчої нації як підвалин формування української національної ідентичності.

Метою статті є дослідити проблеми та завдання публічної політики щодо забезпечення етнокультурного розвитку української державотворчої нації в контексті формування української національної ідентичності та запропонувати шляхи її удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Багатовікова політика деєтнізації та асиміляції українського етносу з боку держав, до складу яких у різні історичні періоди належали українські землі, призвела до деформацій національного мовно-культурного і мовно-інформаційного простору та втрати української національної ідентичності в окремих регіонах. За роки незалежності України політика щодо нівелювання основних національно-інтегруючих та ідентифікаційних ознак, зокрема українських національних цінностей, культурних особливостей, статусу української мови як державної та фальшування історії України, продовжилась проросійськими політичними та бізнесовими колами. Як наслідок, багатовікова культивування меншовартості українців як нації, витіснення української мови зі сфер освіти, науки, культури, діловодства, зведення культурних практик лише до етнографічних проявів призвели до того, що на сьогодні етнічна більшість в Україні – українці – потребують більшого сприяння з боку держави щодо розвитку своїх етнокультурних особливостей, ніж національні меншини.

На сьогодні на стан етнокультурного розвитку української державотворчої нації та формування української національної ідентичності впливає низка негативних чинників, зокрема:

– гібридна війна Росії проти України, спрямована на втрату територіальної цілісності і державного суверенітету України, загострення міжетнічних відносин, деформацію інформаційного простору через домінування російської інформаційної продукції у прилеглих до Росії регіонах України, маніпулювання свідомістю українців, фальшування української історичної пам'яті;

– застосування російської мови військовослужбовцями під час несення служби, зокрема командним складом військових формувань, адже це сприяє здійсненню розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, насамперед в умовах збройної агресії та порушення територіальної цілісності України;

– політика втручання в етнополітичні справи України сусідніх держав (Угорщини, Польщі, Румунії), їх політична та культурна експансія, яка виходить за межі підтримки своїх національних меншин і становить пряму загрозу національній безпеці України. Прикладом цього є надання угорського громадянства громадянам України, фінансування Угорщиною діяльності дитячих садочків та шкіл на території компактного проживання угорської національної меншини, представники якої при цьому не бажають навчатись у загальноосвітніх державних школах України, не володіють і не бажають володіти державною мовою України;

– інтенсивні глобалізаційні процеси, які вимагають нових підходів до публічної політики щодо збереження та розвитку національної ідентичності, адже глобалізаційні тенденції зумовлюють несталість ідентичності, яка постає як свідома реакція індивіда на зовнішні соціальні обставини, призводять до руйнування етнічних кордонів та деконсолідації суспільства;

– формування інформаційно-культурного простору України під впливом інформаційних потоків зарубіжних держав, наповнених чужими для української нації за ментальними цінностями та ідеалами і не найкращої якості інформаційними продуктами, які розмивають українську національну ідентичність, підривають підвалини української культурної самобутності, є потужним фактором пригнічення національної свідомості. У межах такого інформаційного простору суспільство перетворюється на невизначену аморфну масу споживачів;

– контроль над ЗМІ України, які на сьогодні є головними інформаційними каналами впливу на суспільну свідомість, фінансово-промислових груп, що не завжди займають проукраїнську національну позицію і діють в інтересах зарубіжних держав;

– недосконалість освітньої, мовної та культурної публічної політики України в контексті культивування українських національних цінностей, розвитку духовності української нації, утвердження української мови як державної, патріотичного виховання української молоді. Освіта та професійна підготовка, культура, охорона здоров'я, виховання дітей, доступ до інформації, мобільність робочої сили є основними напрямками "людських інвестицій", а комунікативною

їх складовою є мова як інструмент соціальної згуртованості. Тож мовний фактор впливає на розвиток людського капіталу загалом як підґрунтя для росту економіки та добробуту населення. Тому розвиток і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України, розвиток системи освіти та науки, забезпечення патріотичного виховання молоді є важливим елементом забезпечення національної безпеки та національних інтересів України.

На сьогодні ключовими проблемами у сфері етнокультурного розвитку української державотворчої нації, які потребують вирішення, є:

- відсутність у частини українського суспільства самоідентифікації з Україною;
- відсутність цілісного українського мовно-культурного простору;
- домінування іноземного (передусім російськомовного) культурного продукту в Україні;
- збереження у свідомості значної частки населення України негативних стереотипів щодо статусу і місця української мови в суспільному, культурному житті;
- штучна заполітизованість мовного питання, унаслідок чого мова використовується як інструмент політичної боротьби та є предметом маніпуляцій;
- ознаки дискримінації громадян на значній частині території України, де вони позбавлені або обмежені в отриманні послуг та контенту українською мовою;
- відсутність української галузевої термінології та належної словникової бази в багатьох сферах;
- відсутність необхідної кількості якісних підручників, посібників, енциклопедій, словників, довідкової та іншої навчальної і наукової літератури українською мовою;
- втрата мовної ідентичності населення під час переїзду у великі міста і асиміляція їх у російськомовному середовищі;
- низький рівень володіння державною мовою серед представників національних меншин, що не дає змогу їм належно реалізовувати свої права та інтегруватися в українське суспільство;
- недостатній рівень задоволення національно-культурних та мовних потреб українців, які проживають за кордоном [1].

Неконсолідованість українського суспільства, анексіоністські та сепаратистські тенденції в окремих регіонах України, порушення територіальної цілісності та державного суверенітету України, нехтування частиною громадян України статусом української мови як державної та нігілістичне ставлення ними до держави Україна загалом вимагають проведення публічної політики щодо забезпечення етнокультурного розвитку української державотворчої нації, спрямованої на удосконалення законодавства у сфері регулювання

етнополітичних відносин, утвердження української мови як державної, культивування українських культурних та історичних національних цінностей в українському суспільстві як основи української національної ідентичності, інтеграції та консолідації українського суспільства.

Упродовж декількох останніх років органами публічного управління у цьому напрямі здійснено низку управлінських заходів, спрямованих на розвиток української культури, мови, відродження української національної пам'яті. Значний поступ здійснено щодо правового та інституційного забезпечення мовної і культурної політик. Вагомим здобутком стало ухвалення Закону України “Про забезпечення функціонування української мови як державної”, яким визначено порядок функціонування і застосування державної мови [2]. Законом затверджено, що статус української мови як єдиної державної мови передбачає обов'язковість її використання на всій території України при здійсненні повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також в інших публічних сферах суспільного життя. У ньому також зазначено, що українська мова як єдина державна мова виконує функції мови міжетнічного спілкування, є гарантією захисту прав людини для кожного українського громадянина, незалежно від його етнічного походження, а також є фактором єдності і національної безпеки України.

З метою забезпечення єднання українського суспільства та зміцнення його української ідентичності, утвердження української мови на всій території України на засіданні Кабінету Міністрів України 17 липня 2019 р. було схвалено Стратегію популяризації української мови до 2030 р. “Сильна мова – успішна держава”. Ця стратегія визначає мету, стратегічні цілі й основні завдання, на виконання яких спрямована реалізація державної мовної політики, та охоплює практично усі сфери суспільного життя. Її реалізація повинна посприяти підвищенню престижу й авторитетності державної мови, формуванню комфортного та функціонального україномовного середовища на всій території України та для всього її населення, а також створити умови для задоволення мовних потреб українців, які проживають за кордоном. Зокрема, стратегічними цілями реалізації зазначеної вище стратегії визначено:

- володіння населенням України та українцями, які проживають за межами України, українською мовою;
- використання населенням України української мови в усіх сферах суспільного життя;
- формування цілісного україномовного інформаційно-культурного простору [3].

Експертною радою з питань етнополітики Міністерства культури України розроблено проект закону “Про Концепцію державної етнонаціональної політики України”. У ньому в досить делікатній формі наголошено на моноетнічності Української держави. Зокрема, що Україна є країною, демографічну та етнічну основу якої становлять українці. Водночас акцентовано на тому, що склад

окремих прикордонних областей України є дво- та поліетнічним [4]. Проектом концепції визначено принципи, мету та завдання, основні напрямки реалізації державної етнонаціональної політики України.

Для реалізації культурної політики з метою формування української національної ідентичності у структурі Міністерства культури України, відповідального за етнокультурну політику, сформовано і діють директори: державної мовної політики, мистецької освіти, креативних індустрій, стратегічного планування та європейської інтеграції. З метою підтримки книговидавничої справи, популяризації читання, стимулювання перекладацької діяльності, популяризації української літератури у світі наказом Міністерства культури України № 612 від 28.07.2016 р., відповідно до Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення системи державного управління у книговидавничій сфері”, створено Український інститут книги – державну установу у сфері культури та мистецтв, яка належить до сфери управління Міністерства культури України. До основних повноважень цього інституту належить:

- створення і реалізація проектів та програм популяризації української літератури в Україні та за кордоном;
- фінансування перекладів української літератури іншими мовами та іноземної літератури українською мовою;
- реалізація національно-культурних державних цільових програм, пов’язаних із популяризацією української книговидавничої продукції в Україні та за кордоном, підтримкою книговидавничої справи, бібліотек і бібліотечної справи, популяризацією читання, створенням перекладів тощо;
- організація та проведення конкурсів для визначення літературних творів, що отримують фінансування для їх видання за бюджетними програмами випуску книжкової продукції;
- реалізація бюджетної програми “Випуск книжкової продукції за програмою “Українська книга”” та інших бюджетних програм у сфері книговидання;
- фінансування видання українських книг на умовах часткової участі держави та розподілу грошових зобов’язань із приватними замовниками видавничої продукції;
- підтримка українських та іноземних видавництв, що видають книги українською мовою;
- розроблення заходів із популяризації вітчизняної книговидавничої продукції, співпраця із засобами масової інформації у питаннях популяризації читання, української книги, вітчизняної видавничої продукції [5].

Однією з перших ініціатив Інституту української книги стала розробка в кінці 2017 р. Концепції “Книгофонд”, яка прийшла на зміну Програми підтримки книговидавань “Українська книга”, що реалізовувалась Держкомтелерадіо і продемонструвала свою неефективність. Головною метою нової програми є

підтримка українського читача та заповнення тематичних ніш на видавничому ринку, співфінансування видань і їх продаж на комерційному ринку. Зокрема, експертний відділ Українського інституту книги виділив три напрямки нової програми:

- “Актуальний фонд” – книжки, серед яких перекладна література, український нон-фікшн, інтелектуальні дослідження тощо, що на 50% від загального кошторису дофінансовуватимуться з держбюджету;

- “Золотий фонд” – академічні коментовані видання, книжки, присвячені ювілейним датам тощо, які дофінансовуватимуть на 80%;

- видання шрифтом Брайля – покриватимуть вартість видання на 100% [6].

Такий підхід до книговидання стимулюватиме появу нових видань і формування нових актуальних тематичних ніш. При цьому держава поділятиме відповідальність і ризики із видавцями, стимулюватиме видавців готувати якісні україномовні видання та промоцію.

Підтримки з боку держави та місцевих бюджетів потребує бібліотечна справа в Україні, як і сама популяризація культури читання книг. З метою інтеграції надбань української культури у світовий інформаційно-культурний простір шляхом створення універсального централізованого електронного ресурсу – сайту Української цифрової бібліотеки, затверджено положення про Українську цифрову бібліотеку [7]. Бібліотеки, насамперед дитячі, з огляду на недостатню кількість культурних центрів, центрів дитячої творчості в окремих регіонах, можна перетворити на центри духовного та культурного розвитку. Адже функції сучасної бібліотеки різняться від тих, які вони виконували ще 10 – 20 років тому. На сьогодні бібліотеки повинні відповідати на запити інформаційного суспільства і трансформуватись в інформаційні, соціокультурні та комунікативні центри для місцевих громад, центри патріотичного виховання молоді.

Історичний досвід, національні цінності та норми нації втілені у її історико-культурній спадщині, охорона якої належить до завдань органів публічного управління. На сьогодні в Україні державну політику у сфері відновлення та збереження національної пам’яті українського народу реалізовує Український інститут національної пам’яті, що є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через міністра культури України. До завдань цього інституту належить:

- організація всебічного вивчення історії українського державотворення, етапів боротьби за відновлення державності та поширення відповідної інформації в Україні та світі;

- здійснення комплексу заходів із увічнення пам’яті учасників українського визвольного руху, Української революції 1917 – 1921 рр., воєн, жертв Голодомору 1932 – 1933 рр., масового голоду 1921 – 1923 рр., 1946 – 1947 рр. та політичних репресій, осіб, які брали участь у захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, а також в антитерористичних операціях;

- організація дослідження історичної спадщини та сприяння інтеграції в українське суспільство національних меншин і корінних народів;
- популяризація історії України, її видатних особистостей;
- подолання історичних міфів [8].

Актуальною на сьогодні є популяризація української мови й літератури шляхом проведення загальнонаціональних та міжнародних конкурсів. Міністерство культури України частково здійснює такі заходи. Зокрема, протягом 2018 р. проведено низку заходів щодо популяризації державної мови та читання, серед яких: Всеукраїнський тиждень дитячого читання (березень – квітень 2018 р., м. Полтава, Київ); круглі столи з популяризації дитячого читання (вересень 2018 р., м. Северодонецьк, Лисичанськ, Кременна, Сватове, Старобільськ, смт. Новоайдар Луганської обл.); Круглий стіл за участю директорів бібліотек для юнацтва та молоді “Бібліотека для юнацтва в умовах децентралізації: нові підходи та нові функції” (квітень 2018 р., м. Львів); Круглий стіл “Соціальне партнерство та інновації в бібліотечній галузі: практика і виклики сьогодення” (травень 2018 р., м. Одеса, смт. Овідіополь); Міжнародне Шевченківське літературно-мистецьке свято “В сім’ї вольний, новий” (травень 2018 р., м. Вінниця) [9]. Проте до організації та проведення таких заходів повинні долучатись представники неурядових організацій, наукових, культурних та мистецьких кіл. Адже справа культурного та мовного відродження української нації – це справа самих українців.

Незважаючи на низку позитивних управлінських заходів на державному рівні у мовній та культурній сферах, все ж політика щодо забезпечення етнокультурного розвитку української державотворчої нації в контексті формування української національної ідентичності потребує удосконалення. Більшість управлінських рішень щодо формування української національної ідентичності не є комплексними та системними. Системність публічної політики повинна забезпечуватись шляхом формування останньої в контексті перспектив соціально-економічного, гуманітарного і політичного розвитку, ґрунтуватися на пріоритетах загальної стратегії розвитку країни, використовувати весь комплекс механізмів державного публічного управління. Комплексність має передбачати різнорівневі заходи держави, до яких повинні належати як прийняття законодавчих норм і програм центрального рівня, так і діяльність на місцях, співпраця центральних і місцевих органів влади, інтеграція зусиль зацікавлених відомств [10]. Системність та комплексність публічної політики у сфері етнополітичних відносин щодо формування української національної ідентичності, визначення основних її пріоритетних напрямів та цілей може забезпечити прийняття та реалізація Закону України “Про Концепцію державної етнонаціональної політики України”, що ґрунтується на сучасних світових стандартах забезпечення прав людини, ідеях консолідації українського суспільства і враховує реальну етнополітичну ситуацію в Україні.

Важливим на сьогодні для забезпечення етнокультурного розвитку української державотворчої нації та формування української національної

ідентичності є продовжити започаткований у 2015 – 2016 рр. курс публічної політики на підтримку та популяризацію української мови і культури. Це дасть змогу прискорити процес формування єдиного мовно-культурного та мовно-інформаційного простору, а відтак – поділюваної усіма етносуб'єктами українського суспільства соціетальної культури, що базується на спільності мови (державної української мови), здатної обслуговувати усі суспільні інститути та здійснювати інтегруючий і консолідуючий вплив на український соціум. Держава повинна створювати умови, при яких розмовляти, писати, друкувати, транслювати, співати українською мовою було б престижно. Для зміцнення статусу української мови як державної необхідно, щоб українська мова стала мовою науки, мовою якісних наукових та культурних продуктів, мовою масової культури.

Актуальним на сьогодні залишається питання збільшення фінансування галузей освіти й науки, підвищення якості освітніх і наукових продуктів. Фінансування освіти є інвестицією в людський потенціал, сталий розвиток суспільства і держави. Це повинно стати одним із інструментів протидії культурній експансії сусідніх держав. Адже, як зазначено у Законі України “Про освіту”, освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави. А метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору [11]. Значна увага органів публічного управління повинна приділятися середній школі, де відбувається формування світогляду, громадянської позиції, моральних якостей особистості. Невідповідний стан українських шкіл в аспекті їх матеріально-технічного забезпечення, відсутність якісних сучасних підручників та навчальних матеріалів, а то й взагалі відсутність підручників, відсутність умов для вивчення окремих предметів (наприклад, поділ класу на підгрупи для вивчення української мови), відсутність мотиваційних чинників для педагогів є загрозою формування інтелектуального рівня української нації. Байдушність держави до потреб шкіл, насамперед у сільських місцевостях, створює підґрунтя у прикордонних регіонах для культурно-освітньої експансії сусідніх держав під виглядом допомоги своїм діаспорам, що компактно проживають в Україні. Адже національні меншини як потенційні суб'єкти зовнішньої політики можуть як сприяти налагодженню добросусідських та дружніх відносин між державами, так і бути джерелом непорозумінь і конфліктів.

Невід'ємною складовою публічної політики щодо формування української національної ідентичності повинно стати національне патріотичне виховання,

спрямоване на формування в усіх громадян, незалежно від їх етнічного походження, поваги до держави, її конституційного ладу та атрибутів, культури та історичної пам'яті, готовності захищати її державний суверенітет та територіальну цілісність. Для цього необхідно на основі Стратегії національно-патріотичного виховання розробити та втілити в межах Державної програми патріотичного виховання української молоді систему ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості української молоді [12]. Адже національно-патріотичне виховання є важливим засобом громадянської освіти. Його сновними складовими є громадсько-патріотичне, військово-патріотичне та духовно-моральне виховання. Воно є важливим аспектом формування й розвитку національно свідомої особистості.

Висновки і перспективи подальших розвідок.

1. З'ясовано, що на стан етнокультурного розвитку української державотворчої нації та формування української національної ідентичності на сьогодні впливає низка негативних чинників, серед яких: гібридна війна Росії проти України, культурна експансія сусідніх держав в Україні, інтенсивні глобалізаційні процеси, домінуючий вплив інформаційних потоків зарубіжних держав на інформаційно-культурний простір України, недостатнє фінансування з боку держави освітньої, мовної та культурної сфер.

2. Проаналізовано діяльність органів публічного управління щодо забезпечення розвитку української культури, мови, відродження української національної пам'яті. Визначено, що вагомим здобутком у цьому напрямі стало: ухвалення Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної", Стратегії популяризації української мови до 2030 р. "Сильна мова – успішна держава", Стратегії національно-патріотичного виховання; створення сайту Української цифрової бібліотеки; утворення та функціонування у структурі Міністерства культури України директоратів державної мовної політики, мистецької освіти, креативних індустрій, стратегічного планування та європейської інтеграції; утворення і діяльність Українського інституту книги та Українського інституту національної пам'яті.

3. Запропоновано напрямки удосконалення публічної політики у сфері забезпечення етнокультурного розвитку української державотворчої нації у контексті формування української національної ідентичності, серед яких: забезпечення системності та комплексності етнополітики, формування єдиного українського мовно-культурного та мовно-інформаційного простору, української соціальної культури; посилення національно-патріотичного виховання; збільшення фінансування освіти та науки України, бібліотечної та книговидавничої справи.

Предметом подальших наукових досліджень стане інтеграційна модель публічної політики щодо формування української національної ідентичності.

Список використаної літератури

1. Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року "Сильна мова – успішна держава" : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 596-р від

17.07.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/596-2019-p> (дата звернення: 02.09.2019).

2. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2019. № 21. Ст. 81.

3. Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року...

4. Концепція державної етнонаціональної політики України : проект. URL : http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=245272920 (дата звернення: 02.09.2019).

5. Статут державної установи “Український інститут книги” : Наказ Міністерства культури України № 612 від 28.07.2016 р. URL : http://195.78.68.75/mcu/control/uk/publish/article?art_id=245224945&cat_id=245224937 (дата звернення: 03.09.2019).

6. Український інститут книги пропонує нову концепцію до фінансування видань // Українська літературна газета. URL : <http://litgazeta.com.ua/news/ukrayinskyj-institut-knygu-proponuye-novu-kontseptsiyu-dofinansuvannya-vydan> (дата звернення: 03.09.2019).

7. Про затвердження Положення про Українську цифрову бібліотеку : Наказ Міністерства культури України від 08.08.2018 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0970-18> (дата звернення: 02.09.2019).

8. Положення про Український інститут національної пам’яті : Постанова Кабінету Міністрів України № 684 від 12.11.2014 р. URL : <http://www.memory.gov.ua/page/polozhennya-pro-ukrainskii-institut-natsionalnoi-pamyati> (дата звернення: 03.09.2019).

9. На шляху до креативності : Річний звіт Міністерства культури України. URL : <http://mincult.kmu.gov.ua/control> (дата звернення: 02.09.2019).

10. Запорожець Т. В. Державні механізми запобігання та врегулювання етнополітичних конфліктів : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 “Механізми”. Київ, 2013. 23 с.

11. Про освіту : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2017. № 38/39. Ст. 380.

12. Стратегія національно-патріотичного виховання : Указ Президента України № 286/2019 від 18.05.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019> (дата звернення: 03.09.2019).

Статтю подано: 30.10.2019

Статтю схвалено: 27.11.2019

Pidberezheny Nadiia Petrivna

*PhD in Public Administration, Associate Professor of European Integration and Law
Department of the Lviv Regional Institute for Public Administration
of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine
ORCID: 0000-0002-2197-6139
e-mail: n.pidberezheny@ukr.net*

ENSURING ETHNO-CULTURAL DEVELOPMENT OF THE UKRAINIAN STATE-BUILDING NATION AS A PUBLIC POLICY DIRECTION RELATED TO UKRAINIAN NATIONAL IDENTITY FORMATION

Problem setting Ethno-cultural and political components lay the foundation for nation formation, and the national identity is formed by a set of political and cultural identities, the

markers of which are national consciousness, national interest, national territory, national idea, culture, language, historical heritage, and religion. In the process of Ukrainian national identity formation, ethno-cultural peculiarities are an important and volumetric element, as the ethno-cultural component of the Ukrainian nation, ethnic in its nature, prevails over the political one. Therefore, an important task of the Ukrainian state in forming the Ukrainian national identity is to carry out a public policy aimed at preserving and developing ethno-cultural peculiarities of the Ukrainian state-building nation.

Recent research and publications analysis. A significant contribution to the study of the problem with the Ukrainian national identity formation was made by V. Yevtukh, M. Kozlovets, I. Kresina, V. Kriachko, A. Leonova, H. Lozko, H. Lutsyshyn, O. Nelha, P. Nadolishnii, V. Naulko, O. Orzhel, N. Pelehash, O. Rafalskyi, V. Troshchynskyi, M. Shulha.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. The peculiarities of the ethno-political situation and the state of national consciousness in Ukraine require public authorities to carry out a comprehensive policy for ensuring the ethno-cultural development of the Ukrainian state-building nation as a basis for forming the Ukrainian national identity.

The article aims to study the problems and tasks of public policy in ensuring the ethno-cultural development of the Ukrainian state-building nation in the context of the Ukrainian national identity formation, and to propose ways for its improvement.

Paper main body Today, a number of negative factors influence the state of ethno-cultural development of the Ukrainian state-building nation and the formation of the Ukrainian national identity, in particular: Russia's hybrid war against Ukraine; the use of Russian language by military personnel while on duty; the policy of interfering of neighboring states (Hungary, Poland, Rumania) in ethno-political affairs of Ukraine; intensive globalization processes; the influence of information flows of foreign countries on the formation of the information and cultural space of Ukraine; imperfection of educational, language and cultural public policy of Ukraine.

The non-consolidation of the Ukrainian society, annexationist and separatist tendencies in certain regions of Ukraine, violation of the territorial integrity and state sovereignty of Ukraine require the pursuit of the public policy aimed at affirming the Ukrainian language as a state language, cultivating Ukrainian cultural and historical national values in Ukrainian society as foundations for the Ukrainian national identity. The main policy directions should be: formation of a single Ukrainian language cultural and language information space; national patriotic upbringing; development of education and science of Ukraine, library science and book publishing.

Conclusions of the research and prospects for further studies.

1. It has been found out that the current state of ethno-cultural development of the Ukrainian state-building nation and the formation of the Ukrainian national identity are influenced by a number of negative factors such as Russia's hybrid war against Ukraine, cultural expansion of neighboring states in Ukraine, intensive globalization processes, dominant influence of information flows of foreign countries on the information and cultural space of Ukraine, insufficient state funding in educational, language and cultural spheres.

2. The activities of public authorities aimed at ensuring the development of Ukrainian culture, language, and revival of Ukrainian national memory have been analyzed. It was determined that a significant achievement in this area was the adoption of the Law of Ukraine "On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as a State Language", as well as the Strategy for popularization of the Ukrainian language until 2030 "Strong language – successful State", and the Strategy of National Patriotic Upbringing; creation of the website

of the Ukrainian digital library; creation and functioning of the directorates of public language policy, arts education, creative industries, strategic planning and European integration; the activities of the Ukrainian Book Institute and the Ukrainian Institute of National Memory.

3. The ways to improve public policy for forming the Ukrainian national identity have been proposed, namely ensuring the systematic and comprehensive ethno-policy, forming a single Ukrainian language cultural and language information space, Ukrainian societal culture; strengthening national patriotic upbringing; increasing funding for education and science of Ukraine, library science and book publishing.

References

1. Pro skhvalennia Stratehii populiaryzatsii ukrainskoi movy do 2030 roku “Sylna mova – uspishna derzhava”. № 596-r. (2019) [in Ukrainian].
2. Pro zabezpechennia funktsionuvannia ukrainskoi movy yak derzhavnoi : Zakon Ukrainy. (2019) [in Ukrainian].
3. Pro skhvalennia Stratehii populiaryzatsii ukrainskoi movy do 2030 roku...
4. Kontsepsiia derzhavnoi etnonatsionalnoi polityky Ukrainy. (2018). URL : http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=245272920 [in Ukrainian].
5. Statut derzhavnoi ustanovy “Ukrainskyi instytut knyhy”. № 612. (2016) [in Ukrainian].
6. Ukrainskyi instytut knyhy proponuie novu kontsepsiui do finansuvannia vydan. (2019). *Ukrainska literaturna hazeta*. URL : <http://litgazeta.com.ua/news/ukrayinskyi-institut-knygy-proponuye-novu-kontsepsiyu-dofinansuvannya-vydan> [in Ukrainian].
7. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ukrainsku tsyfrovu biblioteku. (2018) [in Ukrainian].
8. Polozhennia pro Ukrainskyi instytut natsionalnoi pamiaty. № 684. (2014) [in Ukrainian].
9. Na shliakhu do kreatyvnosti. (2019). URL : <http://mincult.kmu.gov.ua/control> [in Ukrainian].
10. Zaporozhets, T. V. (2013). *Derzhavni mekhanizmy zapobihannia ta vrehuliuvannia etnopolitychnykh konfliktiv*. (Extended abstract of candidate's thesis). Kyiv [in Ukrainian].
11. Pro osvitu. (2017) [in Ukrainian].
12. Stratehiia natsionalno-patriotichnoho vykhovannia. № 286/2019. (2019) [in Ukrainian].

Paper submitted: 30.10.2019

Paper accepted: 27.11.2019

Цитування: Підбережник Н. П. Забезпечення етнокультурного розвитку української державотворчої нації як напрям публічної політики щодо формування української національної ідентичності // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 4(61) : у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2019. С. 159—171. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.61.2019.198511>).

Citation: Pidberezhnyk, N. P. (2019). Ensuring ethno-cultural development of the Ukrainian state-building nation as a public policy direction related to Ukrainian national identity formation. *Efficiency of Public Administration*, Issue 4(61), pp. 159-171. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.61.2019.198511>).